

(वीर सहिदहरूको संस्मरणमा कीर्तिपुर, काठमाडौँबाट प्रकाशित)

जि.प्र.का.दर्ता नं ५८/२०६३

सहिद

SAHID WEEKLY साप्ताहिक

युवा खेलकुद समूह, कीर्तिपुर

हार्दिक निमन्त्रणा

सहिद दिवसको उपलक्ष्यमा युवा खेलकुद समूहद्वारा आयोजित **नवौँ सहिद स्मृति कप व्याडमिन्टन प्रतियोगिता २०७३** को उद्घाटन समारोह एवं उद्घाटन खेलमा सम्पूर्ण खेलप्रेमीहरूमा सहभागी हुन हार्दिक निमन्त्रणा गर्दछौं। साथै आर्थिक, भौतिक सहयोग गर्न पनि सविनय अनुरोध गर्दछौं।

स्थान: जनसेवा माध्यमिक विद्यालय (व्याडमिन्टन कोर्ट)

मिति: २०७३ चैत्र १८ गते शुक्रबार

समय: विहान ६:३० बजे

वर्ष १३, अंक ५१, पृष्ठ-६, ने.सं. ११३७ चौला गा. चतुर्थी, वि. सं. २०७३ चैत्र १८ गते शुक्रबार MAR. 2017 मूल्य रु. ५१-

थ्रेसहोल्ड शासक दलको पञ्चायतवादी सोच-अध्यक्ष रोहित

भक्तपुर। नेपाल मजदुर किसान पार्टीका अध्यक्ष नारायणमान बिजुक्छे (रोहित)ले थ्रेसहोल्डको प्रावधानलाई काँचो धागोको संज्ञा दिनुभएको छ।

शुक्रबार नेमकिपा जिल्ला समिति भक्तपुरले भक्तपुरको दत्तात्रयमा आयोजना गरेको विरोध सभामा बोल्दै उहाँले जनताको भावनालाई थ्रेसहोल्डले मिचन नसक्ने र थ्रेसहोल्डको प्रावधानबीच पनि शासक दलहरूका कर्तुतहरू जनताबीच उदङ्ग्याउने कर्तव्य नेमकिपाले पूरा गर्दै जाने बताउनुभयो।

काँग्रेस, एमाले र माओवादीलाई तीन शासक दलमात्र होइन, गणतान्त्रिक पञ्चायतवादी दल भन्नु उपयुक्त हुने बिजुक्छेको धारणा थियो।

संसदमा मजदुर किसान

वर्गको आवाज उठ्न नदिने र विस्तारवाद तथा साम्राज्यवादविरोधी विचार रोक्ने उद्देश्यले नै शासक दलहरू मिलेर थ्रेसहोल्डको बन्दोबस्त गरेको बिजुक्छेले

बताउनुभयो।

तर कोठामा झ्याल बन्द गर्दैमा उज्यालो पस्न बन्द हुने होइन। हामी जसरी पञ्चायती निरंकुशताविरोध लडेका थियौं, अब पनि जनताको अधिकारको लागि

त्यसरी नै संघर्ष गर्नेछौं, उहाँले भन्नुभयो।

शासक दलहरू विदेशीहरूको बुद्धिका पछाडि लागेर थ्रेसहोल्डको बन्दोबस्त ल्याएको बताउँदै उहाँले विदेशीका कुरा सुनेर थ्रेसहोल्ड लादने अराष्ट्रिय तत्त्व भएको बताउनु भयो।

नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य एवं सांसद प्रेम सुवालले संविधान र प्रजातन्त्रविपरितको थ्रेसहोल्डको प्रावधान भएको विधेयक पारित गर्न प्रमुख प्रतिपक्ष एमालेले पनि सत्तापक्षसँग मेलमिलाप गरेको बताउनुभयो।

उहाँले एनसेल कर छलीमा तीनै शासक दलहरू मिलेर जस्तै प्रजातन्त्र सिध्याउने क्रमशः पृष्ठ ५ मा

क्रियटिभ एकेडेमीमा जीवनोपयोगी शिक्षा

कीर्तिपुर। क्रियटिभ एकेडेमीको अभिभावक दिवस दुई चरणमा विद्यालय प्राङ्गणमा बुधबार सम्पन्न भयो।

पहिलो चरणमा प्रि-प्राइमरीका र दोस्रो चरणमा २ कक्षा सम्मका विद्यार्थीका अभिभावकहरूको अभिभावक दिवस भएको थियो।

अभिभावक दिवसको उद्घाटन व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष मर्जिमान सिंह र विद्यालयका प्रिन्सिपल बी.एन. पौडेलले संयुक्त रूपमा पानसमा दीप प्रज्वलन गरी गर्नुभएको थियो।

त्यसक्रममा प्रिन्सिपल पौडेलले विद्यार्थीहरूलाई

जीवनोपयोगी शिक्षा दिइरहेको बताउनुभयो।

आफ्ना नानीहरूको उच्च र सभ्य व्यवहार गरेको अभिभावकको चाहना हुनु स्वभाविक छ। त्यसैलाई आधार मानेर क्रियटिभले शिक्षा प्रदान गरिरहेको छ। अबका दिनमा नानीहरूलाई विद्यालयमै मेडिटेशन (ध्यान) शिक्षाको लागि महर्षी फाउण्डेशनसँग र डिजिटल क्रियटिभ एकेडेमी शिक्षा दिन रोवर्ट एशोसियेशन नेपालसँग सहकार्य भैसकेको जानकारी पनि दिनु भयो।

वहाँले हरेक वर्ष आयोजना हुने ब्रिटिस काउन्सिल

क्रमशः पृष्ठ ३ मा

चैत्र २० गते कीर्तिपुरमा सहिद दिवस

कीर्तिपुर। ऐतिहासिक जनआन्दोलन २०४६ सालमा पञ्चायती निरंकुश राजतन्त्र विरुद्ध फागुन ७ गतेबाट आन्दोलन सुरु भएको हो।

आन्दोलनको सुरु दिनमै उपत्यकामा फागुन ८ गते भक्तपुरका आन्दोलनकारी माथि डमडम गोली प्रहार गरी ६ जना मारेको थियो।

जहाँ दमन हुन्छ त्यहाँ प्रतिरोध जहाँ प्रतिरोध त्यहाँ विद्रोह हुने संघर्षको बाटो अनुसार भक्तपुर गोली काण्डपछि आन्दोलनले थप उर्जा लियो।

फागुन १७ गते ललितपुरमा भएको आन्दोलन माथि गोली चलायो २ जनाले शहादत

ऐतिहासिक जनआन्दोलन २०४६ चैत्र २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन वि.सं. २००६ माघ

हिराकाजी महर्जन वि.सं. २०१७ माघ

राजमान माली वि.सं. २०२५ मंसिर

राजेन्द्र महर्जन वि.सं. २०३० चैत्र

प्राप्त गरे। चैत्र २० गते कीर्तिपुरको आन्दोलनकारी माथि गोली बर्सायो, ४ जनाले शहादत प्राप्त गरे दर्जनौ घाइते भएको थियो।

कीर्तिपुरमा शहादत प्राप्त अमर सहिदहरूको सम्झनामा हरेक वर्ष चैत्र २० गते सहिद

दिवस धुमधामले मनाइँदै आइरहेको छ।

यस वर्ष पनि चैत्र २० गते सहिद दिवस मनाउन आवश्यक तयारी पूरा भएको व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष सिद्धिकुमार मानन्धरले सहिदलाई

बताउनुभयो।

सहिद दिवसको कार्यक्रमअनुसार २० गते विहान ६:३० बजे सहिद स्मृतिमा नगरपालिकामा प्रभातफेरी कार्यक्रम हुनेछ।

प्रभातफेरी कार्यक्रम गर्नु अघि सहिद प्रतिमास्थल खासीबजारमा सहिदको प्रतिमामा सहिद परिवारको श्रद्धाञ्जली अर्पण कार्यक्रम हुनेछ भने कीर्तिपुर क्षेत्रमा रहनुभएका विशिष्ट व्यक्ति तथा विभिन्न संघसंस्थाका प्रतिनिधिहरूद्वारा सहिद प्रतिमामा श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्नेछ।

नगर परिक्रमापछि नगाउँमा समापन गरिने कार्यक्रम रहेको छ।

ADMISSION OPEN !!!

ADMISSION OPEN !!!

Creative academy proudly announces the New Admission for the Academic Session 2074 B.S.

From Play Group to Class Six for the limited Seats.

Forms are being distributed from School Office (10AM- 3:00PM)

Entrance Date: 2073 Chaitra 19 & 26
Time: 10:30 AM

" International School Award Winner" 2015-2018

CREATIVE ACADEMY
NayaBazar, Kirtipur
Phone: 4334123, 4336107

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०४६ चैत्र २० गते शहादत अमर सहिद

लनबहादुर महर्जन
वि.सं. २००६ माघहिराकाजी महर्जन
वि.सं. २०१७ माघराजमान माली
वि.सं. २०२५ मंसिरराजेन्द्र महर्जन
वि.सं. २०३० चैत्र

सहिद साप्ताहिक

वर्ष १३, अंक ५१, २०७३ चैत्र १८ गते शुक्रबार

शंखापुर प्रकाशन समूहको लागि

सम्पादक/प्रकाशक: नारायण महर्जन

कम्प्यूटर टाइप/सेटिङ्ग: सहिद डेक्सटप

सम्पर्क कार्यालय: जहुँ हिटी युवा क्लब - ११

पाँगा, कीर्तिपुर, फोन नं. ४३३०५८३, ९८४१४३६०२२

E-mail:- kipushahid@hotmail.com

kipushahid@gmail.com

www.kipushahid.blogspot.com

मुद्रण : शर्मिला प्रिन्टर्स, डल्लु, काठमाडौं

सम्पादकीय...

सहिद दिवस र सरकार

ऐतिहासिक जनअन्दोलन २०४६ सालमा देश र जनताको लागि सहिद बन्नु भएका कीर्तिपुर क्षेत्रका चार सहिदहरूको सम्झनामा सहिद स्मृति व्यवस्थापन समितिले चैत्र २० गते सहिद दिवस मनाउँदैछ ।

प्रजातन्त्रको पुनःस्थापनाको लागि जीवन उत्सर्ग गर्ने सहिदहरू लनबहादुर महर्जन, राजमान माली, हिराकाजी महर्जन र राजेन्द्र महर्जनमा हार्दिक श्रद्धासुमन अर्पण गर्दछौं ।

पंचायती निरंकुश शासन अन्त्य भएको २७ वर्ष भइसक्यो । बहुदल प्रजातन्त्र पुनःस्थापनापछि गणतन्त्र आएको १० वर्ष बितिसक्यो तर सहिदको इच्छा र आकांक्षा कहिल्यै पूरा भएन । जनताको जनजीविका भन्नुभन्नु कष्टकर हुँदैछ । त्यतिमात्र होइन अब फेरि संघीय गणतन्त्रमा पुग्दा पंचायती भूतको पुनरावृत्ति सुरु भएको छ । प्रजातान्त्रिक अधिकार र पार्टी माथि प्रतिबन्ध गर्ने श्रेसहोल्ड (मत सीमा) । ४७ सालको संविधानमा ३ प्रतिशतको श्रेसहोल्ड २०४९ सम्म पुग्दा तत्कालीन काठमाडौं क्षेत्र नं. ५ नेमकिपाका उम्मेदवारले सर्वोच्चमा मुद्दा हाली खारेज भैसकेकोलाई फेरि पुनरावृत्ति गरेको छ ।

गणतन्त्र नेपालको संविधानमा उल्लेख गर्न नसकेको श्रेसहोल्ड गणतान्त्रिक पंचायतीवादी पार्टीहरू नेपाली काँग्रेस, एमाले, माओवादी जस्ताले संसदको बहुमतबाट चैत्र ९ गते पारित गरियो ।

पंचायतका भूतहरूले के थाहा थिएन भने १०४ वर्षे जहाँनिया राणाशासन, ३० वर्षे निर्दलीय पंचायती व्यवस्था जसरी देशबाट बिदा लियो अब बिदा लिने पालो नेता, एमाले, माओवादीको हुनेछ ।

जनविरोधी, प्रजातन्त्र विरोधी, संविधान विपरीत देशमा ३ दलीय तानाशाही जनताको शक्ति अगाडि कहिले टिक्न सक्दैन ।

पूँजीवादी सरकार, पूँजीवादी पार्टीहरूले दलमाथि अंकुश लगाउन खोज्ने दल विरुद्ध राजनैतिक दल र न्यायप्रेमी जनता अब सचेत हुनै पर्दछ । नत्र देशलाई ३ प्रतिशत श्रेसहोल्डले गुमाउने दिन आउने छ ।

सारा नेपाली मिलेर अन्याय
अत्याचारको विरुद्धमा लड्नु पर्छ
र यस्तो अन्याय अत्याचारबाट
मुक्त हुनुपर्छ । यही नै समयको
माग हो ।

नेपाल सरकार
सूचना तथा सञ्चार मन्त्रालय
सूचना विभाग

देश बचाउने हो भने

- डा. युवराज संग्रौला

दुई दशकको इतिहास नियालौं । प्राचीन ग्रिक दार्शनिक हिराक्लिटसले भनेका छन्- 'हामीले गर्नसक्ने कमजोरी असीमित छन् तर एकपटक गरिसकिएको कमजोरी दोहोर्‍याउनु भनेको मूर्खता हो ।' इतिहासबाट पाठ सिक्नेहरू वा इतिहासको अध्ययन गर्नेहरूले मात्र समाजलाई उन्नतिको बाटोतिर हिँडाउन सक्छन् । तर नेपाली बुद्धिजीवी, नेतालगायत वकिल, पत्रकार, प्राध्यापक, आदिमा इतिहासबाट शिक्षा लिने चेत देखिएन । हामी विदेशीका भोज खोजीखोजी खान जाने र नेपालबारे विदेशीलाई सोच्ने आँट गछौं । नेता फेर्न सकिन्छ तर नियत फेर्न गाह्रो हुन्छ ।

२०४७ वा १९९० पछाडि देशका संस्था कसरी समाप्त पारिए र लोकतन्त्रलाई कसरी 'कार्तिकमा सडकका कुकुरले मनाउने हुलतन्त्र जस्तो बनाइयो ?' इतिहास कोट्याउँदा साँच्चिकै लाज वा राष्ट्रियता जोगाउन सिमाना व्यवस्थित गर्नुपर्छ र विदेशी राजदूतावासको चाकरी गर्ने बौद्धिक एवं राजनीतिक प्रवृत्ति बन्द गर्नुपर्छ ।

लागछ । जनताले अब हिसाब गर्नुपर्छ यस्ता देशविरोधी कुराको । पहिला देशले आधुनिक विकासका लागि निर्माण गरेका संस्थाको फेहरिस्त हेरौं जुन संस्थाहरू गुमनाम ढंगले समाप्त पारिए । बबरमहलमा शाही औषधि लिमिटेड नामको औषधिको अनुसन्धान र औषधि निर्माण गर्ने राष्ट्रिय संस्था थियो । यो अहिले बन्द भएको छ । तर कर्मचारीलाई सरकारले तलब दिइरहेको छ । यसको परिसरका भवन भाडामा लागेका छन् । मेसिन सबै लथालिङ्ग फ्याँकेका छन् । अरबौंको सम्पत्ति समाप्त पारियो किन ? नेपालको विकासमा कम्प्युटर प्रणालीको विकास गर्न र सरकारी कामकाजलाई कम्प्युटर प्रणालीमा रूपान्तरण गर्न 'राष्ट्रिय कम्प्युटर केन्द्र' स्थापना गरियो । सरकारले ठूलो लगानीमा कम्प्युटर प्राविधिज्ञहरू तथा इन्जिनियरहरू तयार पारेको थियो । यो संस्था बन्द गरियो, त्यसमा काम गर्ने कर्मचारी सबै विदेशिएका छन् आज । करोडौंको लगानी समाप्त पारियो । आधारभूत संरचना निर्माणको व्यवस्थापन गर्न 'राष्ट्रिय निर्माण कम्पनी' स्थापना गरिएको थियो । यो बन्द गरियो । त्रिभुवन विश्वविद्यालयअन्तर्गत रिकार्स्ट, सेडा र सिनासजस्ता आधारभूत अनुसन्धान निकाय स्थापित गरिएका थिए । तर अहिले ती निकाय अस्तित्वहीन अवस्थामा पुर्‍याइएका छन् ।

रोनास्ट एउटा अग्रणी वैज्ञानिक संस्थाका रूपमा स्थापित थियो । त्यो आज एउटा निकायका रूपमा सीमित छ । कृषि अनुसन्धान केन्द्र शिथिल छ । कृषि वैज्ञानिकहरूले नेपालको कृषि क्षेत्रमा गर्नुपर्ने अनुसन्धानका लागि होइन, एउटा औपचारिक निकायमा

सीमित छ त्यो । बनेपामा करोडौं खर्च गरेर कम्प्युटर ल्याब निर्माण गरियो । त्यो कम्प्युटर हबका रूपमा विकास हुनुपर्ने थियो । तर सञ्चालन नै गरिएन । राष्ट्रका लागि विदेशी गतिविधिको सूचना संकलन गर्ने राष्ट्रिय अनुसन्धान विभागको 'प्रतिजासुसी विभाग' खारेज गरिएको रहेछ । राष्ट्रिय समाचार समिति जागिर अड्डामा सीमित भएको छ । यसरी राष्ट्र निर्माणको खाका तयार पार्ने संस्थाहरू एकपछि अर्को गर्दै समाप्त पारिए । राज्यलाई 'टाउकोहीन' निकाय बनाइयो ।

यता राष्ट्रिय स्वामित्वमा रहेका उद्योग हेरौं । नेपाल एयरलाइन्स स्थापना भएको केही समयसम्म १५ भन्दा बढी जहाज थिए । लगभग बन्द हुने अवस्थामा अहिले सास फेर्न लागेको छ । बाँसबारी छालाजुता बन्द गरियो र नेपालका कच्चा छालामा भारतलाई एकाधिकार दिइयो । गैंडाकोटको भुक्टी कागज कारखाना बेचियो र अहिले त्यो उद्योग भएको स्थानलाई 'रियल स्टेट' का रूपमा परिणत गर्ने प्रयास चलिरेको छ । बुटवल धागो उद्योग बन्द गरियो । हेटौडा कागज कारखाना बन्द गरियो । त्यसैगरी हिमाल सिमेन्ट कारखाना र ओरियन्ट म्याग्नेसाइट कम्पनी पनि बन्द गरियो । हेटौडा-काठमाडौं रोपवे बन्द गरियो । टूलिबस सेवा जो एक समयमा नेपालको सान थियो, त्यो पनि बन्द गरियो ।

त्यसैगरी जनक शिक्षा सामग्री केन्द्र लथालिङ्ग छ । विज्ञान मन्त्रालय त खोलियो तर त्यो मन्त्रीको जागिरका लागिमात्र छ । त्यसैगरी नेपाल इन्जिनियरिङ कन्सल्टेन्सी सर्भिस, हरिसिद्धि ईष्टा टायल कारखाना, रोजिन एण्ड टर्पेन्टाइन, वीरगन्ज चिनी मिल, भक्तपुर ईष्टा टायल कारखाना, कृषि औजार कारखाना, जनकपुर चुरोट कारखाना पनि बन्द गरिए । त्रिभुवन विश्वविद्यालयको कार्यालय रहेको ठाउँ त्रिपुरेश्वरमा अहिले विशाल सुपर मार्केट छ । गोदावरी मार्बल तथा आइरन उद्योग वातावरणका नाममा केही वकिलले सर्वोच्चमा मुद्दा हाली बन्द गराए । यिनै वकिल पछि अर्थ मन्त्रालयमा निजीकरण सेलमा सल्लाहकार भई काम गर्थे । त्यसैगरी जडीबुटी प्रशोधन केन्द्र, साभा यातायात, साभा प्रकाशन, नेशनल ट्रेडिङ्ग कर्पोरेसन, गुठी संस्थान पनि शिथिल पारिए वा बन्द गरिए र यस्ता अझै थुप्रै हुन सक्छन् । प्रश्न संख्याको भन्दा पनि त्यसो किन गरियो भन्ने हो । २०१५ साल पछाडि देशमा ग्रामीण भेगमा समेत स्कूल खोल्ने प्रतिस्पर्धा चल्यो । २०२५ सालसम्ममा जनताले आफ्नै सहभागितामा हजारौं स्कूल सञ्चालन गरे । सामुदायिक शिक्षाको गतिलो नमुनाका रूपमा नेपालमा शिक्षाको विकास भयो । तर २०२८ सालमा एकाएक स्कूललाई सरकारीकरण गरियो र १० वर्षमै नयाँ शिक्षा नामको त्यो

कार्यक्रम बन्द गरियो । किन त्यसो गरियो ? २०४७ सालपछाडि शिक्षालाई व्यापारीकरण गरियो । अहिले १२ कक्षा पास गर्ने विद्यार्थी नेपाली अङ्क लेख्न सक्दैन । नेपाली बोल्न र लेख्न सक्दैन । नेपालको इतिहास उसलाई थाहा छैन । यो भाषिक र सांस्कृतिक जेनोसाइडको पछाडि को थियो ?

अब यी रहस्यबारे अलिकति चर्चा गरौं । सन् १९५१ मा नेपालमा अमेरिकी राजदूतावास स्थापित भयो । यो खुसीको कुरा थियो । तर अमेरिकाको नजर नेपाल होइन, तिब्बततर्फ थियो । सन् १९४९ मा च्याङ काइ सेकलाई सहयोग गर्दागर्दै पनि चीनमा साम्यवादी क्रान्ति सफल भयो र जनगणतन्त्र चीनको स्थापना भयो । चीनमाथि निगरानी गर्न नेपाल सहज स्थान थियो । सन् १९५२ मा तिब्बत स्वतन्त्र भयो । तिब्बतबाट भागेकाहरू नेपाल र भारतमा छरिए । तब थुप्रै पश्चिमी संस्थाहरू यिनीहरूको सहयोगमा आए । सन् १९६५ पछाडि अमेरिकाले पाकिस्तानलाई सहयोग गरेका कारण भारत सोभियत युनियनको नजिक भयो । अब पश्चिमी शक्तिलाई चीन र भारत दुवैलाई निगरानी गर्न नेपाल आवश्यक भयो । यसको 'स्केपगोट' हामी बन्यौं ।

१९६५ मा अमेरिकाले नेपालको उत्तरी भेगमा हतियारहरू हवाईजहाजबाट खसाइ खम्पाहरूलाई तालिम दिन थाल्यो । चीनको गम्भीर चेतावनीपछि खम्पाहरूलाई नेपालले कारबाही गर्‍यो । नेपाल र चीनबीच सम्बन्ध राम्रो भयो । चीनले आफ्नो गम्भीर समस्याका बाबजुद तातोपानी सडक र काठमाडौं-पोखरा सडक निर्माण गर्‍यो । माथिका दर्जनौं उद्योग स्थापित गरिदियो । यी सहयोगले नेपालमा चीनप्रति सकारात्मक दृष्टिकोण निर्माण भयो । राजतन्त्रले चीनसँगको शत्रुताका मूल्यमा पश्चिमी देशसँग एलाइन्स गर्न चाहेन । तर चीनसँगको समीपता नेपालमा वामपन्थी राजनीतिको सहयोगी बन्छु भनी पश्चिमाहरू नेपालमा सक्रिय भए ।

नेपालको अन्तर्राष्ट्रिय क्षेत्रमा बनेको पहिचान, नेपालको आफ्नै सौन्दर्य, भारतको नजिकै हुँदाहुँदै पनि भारतको भन्दा फरक आफ्नै किसिमको सांस्कृतिक पहिचान, नेपाली सेनाले शान्ति स्थापनामा कायम गरेको सकारात्मक नाम आदिले नेपाल एउटा उदाहरणीय देशका रूपमा विकास भयो ।

२०४७ सालमा लोकतन्त्र स्थापना त भयो तर यस परिवर्तनलाई आफ्नो पक्षमा राख्न नसके भारत र चीनको भूमिका शक्तिशाली हुने अवस्था पश्चिमी देशहरूले देखे । अतः पश्चिमी नवउदारवादी अर्थतन्त्रमा नेपाललाई ढाल्नुपर्ने आवश्यकता देखे । त्यसैले परिणाम थियो- विश्व बैंकको 'संरचना समायोजन कार्यक्रम र

खुला बजार एवं निजीकरणको अभियान ।' सोभियत युनियनको विघटन, चीनको आर्थिक प्रगति भर्खर सुरु भएको अवस्था, भारत विगतमा सोभियत युनियनसँग आबद्ध भई अमेरिकासँग टाढिएको अवस्था र भारतको राजनीतिक अस्थिरताले नेपालमा पश्चिमी नीतिहरू र भूमिका निर्णायक भयो । गैरसरकारी संस्थाहरूका माध्यमबाट समानान्तर सरकार सञ्चालन भयो । अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूले नेपाली राज्यका प्रत्येक निकायलाई प्रभावित पार्न सके । पश्चिमी नवउदारवाद स्थापित गर्न नेपाली काँग्रेसभित्रको कृष्णप्रसाद भट्टराई एवं गणेशमान समूहको प्रजातान्त्रिक समाजवादी समूह विनास गरियो । नेपाली काँग्रेसको सत्ताधारी समूहमा पश्चिमी देशको प्रभुत्व स्थापित भयो । भविष्यमा एमालेले राजनीतिमा आफ्नो अग्रता प्राप्त गर्न नसकोस् भनी मदन भण्डारीको हत्या गरियो । माथि उल्लिखित राष्ट्रिय बौद्धिकताको प्रतिनिधित्व गर्ने संस्थाहरू सबै तहसनहस पारियो ।

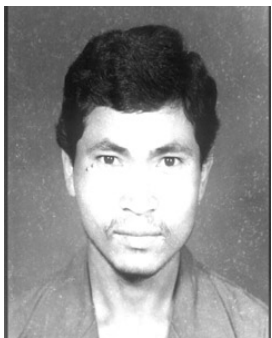
माओवादी द्वन्द्वसँगै देशको राजनीतिक धरातल परिवर्तन हुन थाल्यो । भारतको नेपालमाथिको स्वार्थ र पश्चिमी देशको नेपालमाथिको स्वार्थहरूमा विरोधाभाषको अवस्था देखिन थाल्यो । भारत दरबारलाई कमजोर बनाउन माओवादीप्रति उदार रहेछ र सहयोग गर्दोरहेछ भन्ने कुरा अब प्रमाणित भइसकेको छ । तर अमेरिका दरबारको सहयोगबाट माओवादी उन्मूलन गर्न चाहन्थ्यो । राजदरबार भारतको स्वार्थविपरित थियो तर अमेरिकाको तिब्बत वा चीनविरोधी नीतिको सहयोगी पनि हुन सकेन । दुवै शक्तिको समर्थन बाहिर रहेको राजदरबार चीनको बोआओ फोरममा राजा वीरेन्द्र प्रमुख अतिथि बनाइएपछि उन्मूलनको निशाना बन्यो र त्यसलाई सिध्याइयो ।

२०६४ सालपछाडि अब नेपालमा भारत र पश्चिमका स्वार्थ परोक्षरूपमा प्रतिस्पर्धामा सरिक रहे । अमेरिकाले नेपालमा भारतको स्वार्थलाई मान्यता दिने 'जेन्टलमेन सहमति' भए पनि चीनप्रतिको दृष्टिकोणले यी दुई शक्तिका रणनीतिहरू नेपालमा समानान्तररूपमा कायम रहे । भारत राजनीतिक सत्ता, राज्यका निकायहरू, राजनीतिक दलहरू र सरकारमा आफ्नो हस्तक्षेप केन्द्रित गर्दै नेपालको सुक्ष्म व्यवस्थापनमा संलग्न रह्यो । पश्चिमी अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरू नेपाललाई असफल राज्य बनाउने रणनीतिमा सरिक भए । 'कमजोर नेपालमात्रै हाम्रा लागि सहयोगीसिद्ध हुन्छ' भन्ने सिद्धान्त उनीहरूको रह्यो । त्यसैले उनीहरूले बाहुनवादका नाममा

क्रमशः पृष्ठ ३ मा

कीर्तिपुरका सहिदहरूको संक्षिप्त जीवनी

सहिद हिराकाजी महर्जन

इतिहासमा स्वर्ण अक्षरले लेखाउन धेरै त्याग तपस्या र बलिदान चाहिन्छ । स्वर्ण अक्षरले लेखाउन सफल एक सहिद हुनुहुन्छ हिराकाजी

महर्जन । उहाँले ऐतिहासिक जनआन्दोलन २०४६ मा पंचायती व्यवस्थाको अन्त्यको लागि भएको संघर्षमा चैत्र २० गते कीर्तिपुरमा शहादत प्राप्त गर्नु भएको थियो । वि.सं. २०२२ साल कुटुम्बेलमा जन्मनु भएका हिराकाजी महर्जन बुबा हिरालाल महर्जन र आमा सानी महर्जनको कोखका एक्लो छोरा हुनुहुन्थ्यो । साधारण परिवारमा जन्मनु भएका हिराकाजी महर्जनको परिवार किसान पेशाबाट धानेको थियो । २२ वर्षे हिराकाजी महर्जन मिलनसार र आँटिलो हुनुहुन्थ्यो र हरेक अपठ्यारा र गाढो काममा सहयोगी हुनुहुन्थ्यो ।

जनआन्दोलनका दौरानमा जुलुसमा सहभागी हुन आफ्नै घरबाट निस्केको केही समयपछि नै गोली लागी कुटुम्बेलमै ढल्नु भएको थियो । शान्तिपूर्ण रूपले अगाडि बढेको जुलुसलाई अश्रुग्याँस र हवाई फायरले पनि छेद नलागेपछि अन्याय पूर्वक गोली चलाएको थियो । यसरी एक वीर सपुतले प्रजातन्त्रको लागि आफूलाई बलिदान दिनुभयो र नेपालका सम्पूर्ण प्रजातन्त्रप्रेमी जनताको हकहित र मानव अधिकार प्राप्तीका लागि आफूलाई जनआन्दोलनमा समर्पण गरी दिनुभयो ।

सहिद राजेन्द्र महर्जन

इतिहासिक जनआन्दोलनको क्रममा कीर्तिपुरमा उठेको जनताको जुम्भारु संघर्षमा आफ्नो जीवन बलिदान गर्ने ४ जना सहिद मध्ये कान्छो सहिद वर्ष १८ का राजेन्द्र महर्जन हुन् । कीर्तिपुर वडा नं. २ देवढोकामा वि.सं. २०२८ सालमा बुबा इन्द्रलाल महर्जन र आमा सानीमाया महर्जनको कोखबाट

जेठा छोराको रूपमा जन्मनु भएको थियो । देवढोकाका राजेन्द्र महर्जन कीर्तिपुरमा निस्केको जुलुसमा सहभागी हुने क्रममा अश्रुग्याँसको समेत परवाह नगरी प्रजातन्त्र ल्याउँछौं ल्याउँछौं, पंचायती व्यवस्था फाल्छौं फाल्छौं भनी गाउनभेदी नारा लगाइरहेको बेला गोली चलाउँदा निधारमा गोली लागी खासीबजारमा ढल्नु भएको थियो । गोली लाग्नासाथ आन्दोलनकारी साथीहरूले उपचारको लागि वीर अस्पतालमा पुर्‍याएको थियो र एक घण्टापछि निधन भयो । शव प्रहरीको कब्जामा लिई पशुपतिमा दाहसंस्कार गरियो । सहिद राजेन्द्र महर्जनले कालीमाटीस्थित

जनप्रभात मा.वि.मा कक्षा ९ सम्मको अध्ययन पूरा गर्नु भएको थियो । परिवारमा जेठा छोरा भएकोले परिवारको हेरचाह र व्यवस्था गर्न सिकर्मी पेशा गर्दै रहनु भएको थियो । साथीहरूमा मित्रभाव राख्नु सहयोगी स्वभावका राजेन्द्र महर्जनले देश र जनताको हितको लागि आफ्नो प्राणको आहुति दिनुभयो । देशमा प्रजातन्त्र पुनःस्थापनाको लागि अतुलनीय योगदान दिनु भयो । हामी पेशाले जुनसुकै स्थानमा रहेको भएपनि देश र जनताको लागि योगदान दिन सकिन्छ भन्ने पाठ राजेन्द्र महर्जनबाट सिक्न सकिन्छ । राजेन्द्रको एक भाई सुरेन्द्र महर्जन र एक दिदी कान्छीमाया महर्जन हुनुहुन्छ ।

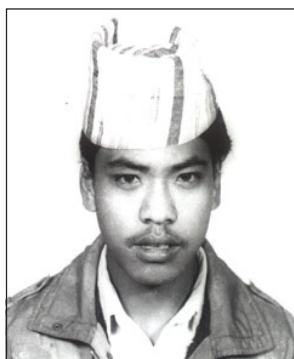
सहिद लखनबहादुर महर्जन

२०४६ सालको ऐतिहासिक जन आन्दोलनमा देश र जनताको लागि कुर्वाणी गर्नु हुने वर्ष ४० का सहिद लखनबहादुर महर्जन एक होनहार युवक हुनुहुन्थ्यो । देश र समाजको हितको लागि सधैं

सक्रिय हुने लखनबहादुर महर्जन (२००६)को सालमा पिता लाल मोहन महर्जन र स्व.आमा मान कुमारी महर्जनका छोरा हुनुहुन्छ । कुटुम्बेल टोलमा जन्मनु भएका सहिद लखनबहादुर महर्जन प्रजातान्त्रिक विचारधारा राख्ने शील स्वभावका व्यक्ति हुनु हुन्थ्यो । उहाँले आनन्दकुटी मा.वि. स्वयम्भूबाट एस.एल.सी.सम्म शिक्षा हासिल गर्नु भएको थियो । स्कूल जीवनदेखि नै विभिन्न खेलकुदमा रुची राख्नु हुने लखनबहादुर महर्जनले फुटबल, व्याटमिन्टनमा पुरस्कार समेत पाइसक्नु भएको थियो

। आफ्नो जिविकोपार्जनको लागि हिमाल सिमेन्ट कम्पनी चोभारमा कार्यरत हुनुहुन्थ्यो । जनआन्दोलनको क्रममा निडरताका साथ लाग्नु भएका लखनबहादुर महर्जनले आफ्नै जन्मस्थल कुटुम्बेल टोलमा छातीमा गोली थाप्नु भयो । प्रजातन्त्रको निमित्त आफ्नो बलिदान दिनुभयो ।

सहिद लखनबहादुरका श्रीमती शरण महर्जन हुनुहुन्छ । जुनबेला उहाँको दुई छोराहरु वर्ष ३३ का शसिन्द्र महर्जन र वर्ष २५ का सुनिल महर्जन र दुई छोरीहरु वर्ष २८ की ममिता महर्जन र वर्ष २६ की सुनिता महर्जन हुनुहुन्छ ।

सहिद राजमान माली

पंचायती तानाशाही व्यवस्थाको अन्त र बहुदलीय प्रजातन्त्रको पुनर्स्थापनाको लागि भएको २०४६ सालको जन आन्दोलनमा कीर्तिपुरमा शहादत प्राप्त गर्नु हुने वर्ष २३

को लवका युवा सहिद राजमान माली हुन् । कीर्तिपुरमा शहादत प्राप्त गरेका ४ सहिद मध्ये तीन जनालाई प्रहरीले आफ्नो कब्जामा लिई अन्यत्र नै दाह संस्कार गरेका थिए भने राजमान मालीको शव जनताको कब्जामा नै राखी २१ गते चैत्रमा हजारौं जनताहरुले जय जयकार गर्दै शोकलाई शक्तिमा बदल्ने अठोटका साथ कीर्तिपुर क्षेत्रमा शवयात्रा गरेका थिए र आफ्नै परम्परागत ढंगले देवढोकामा दाह संस्कार गरिएको थियो ।

सहिद राजमान माली वि.सं.२०२४ सालमा बुबा धन सुन्दर माली र आमा राममाया मालीको कोखबाट कीर्तिपुर वडा

नं. ५ समलमा साइला छोराको रूपमा जन्मनु भएको थियो । चैत्र २० गते संघर्षको दौरानमा प्रहरीले चलाएको गोली उहाँको घाँटीमा लागी कुटुम्बेलमा ढल्नु भएको थियो । जुन बेला उहाँकी धर्मपत्नी ६ महिनाको सुत्केरी थिइन् । कुनै पनि राजनैतिक पार्टीमा प्रत्यक्ष संलग्न नभएपनि प्रजातिशील विचारधाराबाट प्रभावित हुँदै अन्याय अत्याचारको विरुद्ध परिवर्तनका बाटोमा अग्रसर हुनु हुन्थ्यो । उहाँको त्याग र बलिदानले हामीले प्रजातान्त्रिक वातावरण र राजनैतिक र मौलिक हक अधिकार पाएका छौं । उहाँको २ दाजु धर्म बहादुर माली र शन्त बहादुर माली र तीन भाइहरु गंगामान माली, सूर्यमान माली र राजेन्द्र माली हुनुहुन्छ ।

देश बचाउने.....

ब्राह्मण क्षत्रीमा आक्रामक जातिवादी प्रवृत्ति विकास गर्ने, मानव अधिकार उल्लंघन गर्ने राष्ट्रका रूपमा नेपालको पहिचान निर्माण गर्ने, नेपाली सेना र नेपालका अन्य सुरक्षा निकायको साख नास गर्ने (जस्तै- हाइटीमा फैलिएको हैजा नेपाली सेनाबाट सरेको भनी प्रचार गरियो), मधेसमा विखण्डनको बीउ रोप्ने, जातीय विभाजनको रेखा कोर्ने कामहरू गरे । भारतको उद्देश्य नेपाललाई आफ्नो सुरक्षा छाताभित्र राख्ने रह्यो भने पश्चिमी संस्थाहरू दलाई लामाको हितमा तिब्बतको स्वतन्त्रताका लागि नेपाललाई कमजोर बनाउने लक्ष्यमा केन्द्रित थिए ।

नेपाल यसरी बीस वर्षदेखि विदेशी प्रतिस्पर्धात्मक चलखेलको सिकार भएको छ । नेपालको विकास अवरुद्ध भएको छ । नेपालको सञ्चारमाध्यम दिग्भ्रमित पारिएको छ । नागरिक समाज भारत र पश्चिमी संस्थाको इशारामा चलने संयन्त्रमा रूपान्तरित भएको छ । शिक्षा पंगु बनाइएको छ । अनुशासनहीनता नेपालीको प्रवृत्ति बनेको छ । राजनीतिक पार्टीमा छलफल, विश्लेषण र राष्ट्रहितमा सोच्ने प्रवृत्ति विनाश भएको छ । नेताहरू नै विदेशीको स्वार्थको प्रतिनिधित्व गर्छन् । राजनीतिक दलहरूमा दोस्रो पुस्ता सार्थकताहीन बनेको छ । यसै विन्दुबाट अब

नेपालले उठ्ने प्रयत्न गर्नुपर्छ । नेपाल सार्वभौम राष्ट्र हो । यसको इतिहास दक्षिण एसियामा सबैभन्दा पुरानो छ । अतः स्वतन्त्रपूर्वक अस्तित्वमा रहने यसको सार्वभौम अधिकार हो । यसका लागि पहिलो सर्त हो- 'नेपालले भारत र चीनसँगको सिमानालाई पूर्णरूपमा नियमित र व्यवस्थित गर्नुपर्छ । नेपालको खुला सिमानामा भारत र बंगलादेश जस्तै काँडेदार लगाउनुपर्छ । यसका अतिरिक्त (१) नेपाली सेना र शिक्षामा अवसर नपाएको भन्ने मधेसी जनताको माग सम्बोधन गर्न मधेसी युवालाई एकपटक समूहगत सेनामा भर्ना दिनुपर्छ र मधेसमा बुढानीलकण्ठजस्ता दर्जनौं स्कूल स्थापित गरी त्यहाँ चमार, दुसाद, कोहिरीजस्ता आदिवासीलाई अत्याधुनिक शिक्षा दिई शिक्षित र समृद्ध नागरिकमा रूपान्तरित गर्नुपर्छ । (२) जनजाति क्षेत्रमा सरकारले मेडिकल, इन्जिनियरिङ र कृषि कलेजहरू स्थापना गरी आगामी एक दशकमा १० हजार चिकित्सक, इन्जिनियर र कृषिविज्ञ उत्पादन गरी रोजगारी दिनुपर्छ । (३) ठूलाठूला संरचनात्मक पूर्वाधारमा लगानी गर्नुपर्छ । (४) एक पेट्टी एक बाटोको चिनियाँ विकास अवधारणासँग नेपाल गाँसिनुपर्छ । (५) राज्यका वकिल, पत्रकार, प्राध्यापक, नागरिक समाज र राजनीतिक दलका नेताहरूले विदेशी राजदूतावासका भोजभतेर बन्द गर्ने र व्यक्तिगत स्वार्थका लागि राष्ट्र बेच्ने काम बन्द गर्नुपर्छ । राष्ट्रविरोधी काममा

लागेका मानिसलाई जनताले नङ्काउन थाल्नुपर्छ । (६) विदेशीको नेपाल बसोबास नियमित गर्न अध्यागमनलाई तत्काल सुधार गर्नुपर्छ । (७) लोकतन्त्रमा हतियार वा बल प्रयोगको संस्कार निषेध गरी राजनीतिमा भड्किएको अपराधीकरण रोक्नुपर्छ । यसका लागि युवाहरूमा 'समालोचनात्मक दृष्टिकोण' को चेतना राष्ट्रियतालाई तटस्थताको कूटनीति र विकाससँग जोड्नुपर्छ । यो अभियान नै नेपालको भविष्यको प्रत्याभूति हो । यसो गर्न अब पनि सकिएन वा ढिला गरियो भने नेपालको इतिहास समाप्त हुने र राष्ट्र विघटित हुनेछ ।

क्रियटिम.....

इन्टरनेशनल स्कूल अवार्डमा विद्यार्थीको सहभागिता हुने र सन् २०१५-१८ मा यस विद्यालयले सो अवार्ड हासिल गरेको पनि जानकारी दिनुभयो ।

विद्यालय व्यवस्थापन समितिका अध्यक्ष सिंहले क्रियटिभ गुणस्तरीय र व्यवहारपयोगी शिक्षा दिन सफल भएको स्मरण गराउनुभयो । अभिभावकको विद्यालयप्रति आस्था र सुभाव, शिक्षक र व्यवस्थापक समितिको लगनशीलता र विद्यार्थीहरूको मिहेनत नै क्रियटिभको क्रियटिभिटी हो भन्नुभयो ।

यु क्रे जी का

विद्यार्थीहरूलाई दीक्षित गरी सम्मान गरिएको थियो भने स-साना

नानीहरूले गीत नृत्य प्रस्तुत गरिएको थियो ।

क्रियटिभ एकेडेमीको अभिभावक दिवसमा सहभागी अभिभावकहरू

"Be Smart, Be Good"

Salient Features

- Grade teaching classes (play-way teaching learning approach) at pre-primary and primary levels.
- Well- equipped bi ology, chemistry and physics labs.
- Computer lab with internet facility.
- Homely and natural school environment.
- Homely and hygienic hostel facility.
- Regular & Special music, dance, art and sports activities and field trips.
- Separate playground and dinning hall for small kids.
- Additions Audio-visual teaching and learning classes.
- Smart Classes (Digital Classes)
- Health care facility.
- Art and sculpture promotion program.
- Psycho-social counselling facilities.
- Multi-sport facilities and children park (future plan).

100% Successful SLC Result with Remarkable Distinction since 2003

Admission Open !!

Play Group to Class VIII

Entrance exam date are on 20th, 24th & 25th chaitra 2073 & Free Admission only on 20th chaitra 2073

RARAHIL MEMORIAL SCHOOL
राराहिल मेमोरियल स्कूल

Kirtipur, Kathmandu, Nepal
Ph. no.: 014-330121, 4331248, 4331249
Email: rarahil@mail.com.np
Website: www.rarahil.edu.np

दिल्लीले बुझिदिए राम्रो

— शोभाकर पराजुली

केही दिनपहिले भारत सरकार निकटको 'अब्जर्भर रिसर्च फाउन्डेसन' को अध्यक्षन प्रतिवेदनमा सार्क सदस्य राष्ट्रहरू त्यसमा पनि विशेषगरी नेपालमा चीनको सक्रिय भूमिका बढ्दै गएको निष्कर्ष सार्वजनिक भएको छ । सार्क सदस्यहरूको सम्बन्ध भारतसँग भन्दा चीनसँग बलियो रहेको प्रतिवेदनमा छ । त्यस संस्थाका मुख्य व्यक्ति नेपालका लागि भारतीय पूर्वराजदूत श्यामशरण हुन् भने संस्थामा सिनियर फेलोको रूपमा जयश्री सेन गुप्ताले उक्त प्रतिवेदन तयार पारेका हुन् । प्रतिवेदनमा उल्लेख छ कि 'नेपाल विशेषगरी चीनसँग नजिक हुँदै गएको छ र नेपालमा चीनले ठूलो मात्रामा लगानी गरिरहेको छ ।'

भारतमा मोदी सरकार आएपछि 'नेपाल-भारत सम्बन्ध'मा नयाँ आयाम थप्ने सम्भावना रहेकोबारे भारतीय प्रधानमन्त्री दुई र दुई पटक नेपाल आएर सम्बन्ध सुधारका प्रयास अघि बढाउने प्रतिबद्धता आएको थियो । लामो समयपछि नेपाल आएर भारतीय प्रधानमन्त्री मोदीले नेपाललाई सार्वभौम मुलुकको रूपमा उच्च सम्मान गर्ने भन्नसमेत भ्याए । हुन पनि हो, नेपाल र भारतको जनस्तरको सम्बन्ध नेपाल र भारत देश बन्नु अगावै सुमधुर र सौहार्द सम्बन्ध हो । यसलाई सबैले स्वीकार गरेका छन् । जनस्तरबाट नेपाल-भारतबीचको सम्बन्धमा

चिसोपन छैन नै ।

यी दुवै कुरा उत्तिकै महत्त्वका छन् तथापि अहिले काठमाडौंले दिल्ली र दिल्लीले काठमाडौं बुझ्न अझ बढी गम्भीर हुनुपर्छ भन्ने देखिएको छ । जसरी काठमाडौंमा दिल्लीबारे भिन्नभिन्न प्रकारले विश्लेषण हुने गरेको छ, त्यसैगरी दिल्लीले पनि काठमाडौंबारे फरक-फरक अवधारणा भिन्नभिन्न कोणबाट आइरहेको विश्लेषण गर्न सकिन्छ । वास्तवमा दिल्लीले जनरूपबाट काठमाडौंलाई बुझ्नुपर्छ, त्यो रूपमा बुझ्न नसकेको हो कि भन्ने धारणा काठमाडौंको छ । क्रान्ति र शान्तिका महानायक गिरिजाप्रसाद कोइरालाको भौतिक अनुपस्थितिपछि नेपालको हितबारे राजनीतिक एवं कूटनीतिक तवरबाट दिल्लीसँग स्पष्ट र खुलारूपमा छलफल हुन नसकेको हो कि भन्ने अनुमान सत्यको नजिक छ ।

व्युरोक्रेसी तहको छलफल र निष्कर्षले मात्र सम्बन्धमा अपेक्षित सुधार हुन नसक्ने रहेछ भन्ने प्रमाणित हुँदै गइरहेको छ । अहिले खासगरी पोहोर सालको मधेस आन्दोलनताका काठमाडौंले भोग्नुपरेको दुःखभन्दा बढी र कठोर दुःखको सामना तराई मधेसका जनताले नै भोग्नुपरेको थियो । जनस्तरको सम्बन्ध प्रगाढ हुँदाहुँदै पनि सीमा नजिक बस्नेहरूले बढी दुःख खेप्नुपरेको विषयलाई

गम्भीरपूर्वक लिई अब विगतका त्रुटि दोहोरिनुहुन्न भन्ने भरोसा अहिलेको आवश्यकता हो । नेपाल-भारत सम्बन्धलाई उचाइका साथ अझ सुधार र सुदृढ गर्न जरुरी देखिन्छ । तर त्यो सुधार के र कसरी गर्ने भने विषय टुङ्गो लगाउन अहिले हामीबीच रहेका कौतुहलता एवं समस्या के हुन् त भन्नेतर्फ घुम्नुपर्छ । नेपालको तर्फबाट उठिरहेका निम्न जिज्ञासाको उचित समाधान कसरी हुनसक्छ ? द्विपक्षीय हितलाई केन्द्रविन्दुमा राखेर राजनीतिक र कूटनीतिकरूपमा यसको सन्तुलित, स्वाभिमानी र सार्वभौम समाधान खोज्न जरुरी छ ।

नेपाल भारतसँग कस्तो सम्बन्ध चाहन्छ ? नेपालले भारतमाथि कसरी विश्वास र भरोसा गर्नसक्छ ? नेपाल र भारतबीच कस्ता कस्ता स्वार्थ छन् ? सिमाना निर्धारणलाई कसरी व्यवस्थित, औपचारिक र पारदर्शी बनाउने ? खुला नाकाको अझ सुदृढ व्यवस्थापन कसरी बनाउने ? सीमा क्षेत्रमा भारततर्फ हुने विकास निर्माणले पारेको असरबारे के गर्ने ? भुटानी शरणार्थी समस्या कसरी अन्त्य गर्ने ? भारततर्फ बग्ने नदीहरूको कसरी द्विपक्षीय हितमा हुने गरी व्यवस्थापन गर्ने ? जलविद्युत् आयोजनामा लगानी नीति र विद्युत् खरिद नीतिलाई जीत-जीतको अवस्थामा कसरी मिलाउने ? भारतद्वारा नेपालमा लगानी गरिएका वा निर्माण गरिएका परियोजनाको न्यून गतिलाई द्रुतगतिमा साथ कसरी अघि बढाउने

? द्विपक्षीय सुरक्षाको अवधारणा कसरी निकर्षण गर्ने ? नेपालमा पाकिस्तान वा चीनको गतिविधिलाई कसरी सन्तुलित बनाउने ? नेपालमा भारतका लागि हुने अवाञ्छित क्रियाकलापको स्पष्ट खाका र त्यसको निराकरणका उपाय के हुने ? नेपालको राष्ट्रिय स्वार्थ के हो ? सीमाका अपराध कसरी नियन्त्रण गर्ने ? भारतीय राजदूतको नेपालमा सक्रियताको मूल्याङ्कन र यसलाई कसरी अन्तर्राष्ट्रिय मापदण्डअनुरूप बनाउने ? लगायत विषयमा उच्च तहमा छलफल गरी निष्कर्षमा पुग्नुपर्छ ।

यस्ता ज्वलन्त विषय गुम्स्याएर राख्नु उचित हुँदैन । नेपालका राजनीतिज्ञ र व्युरोक्रयाट्स भारतसँग द्विपक्षीय हितबारे निर्णय गर्न बस्दा आफ्ना निजी र साना स्वार्थमा अल्झिई यथोचित छलफल गर्न सकेका छैनन् भन्ने बुद्धिजीवी र सचेत युवाको शंकामा पनि दम छ । भारतको एउटा साधारण व्यक्तिको सामान्य आवतजावत र भेटघाटलाई नै हाम्रो राष्ट्रिय नीतिमाथि हावी वा प्रभावित भयो भन्नु आफ्नो पनि कमजोरी नै होला । आत्मनिर्भर हुने चाहना राख्नु नराम्रो होइन तर अहिलेको विश्व अन्तरनिर्भरतामा सञ्चालित र सक्रिय छ । म भारतीय दूतावास वा दिल्लीको अमुक व्यक्तिसँग नजिक छु भनी यहाँका दलका नेता, प्रहरी, प्रशासनलाई धाक लगाउनेहरूको संख्या पनि उल्लेख्य नै छ । आफ्ना परिवार

र नातागोताकालाई विभिन्न विषयमा अध्ययन गर्न छात्रवृत्तिको आशा, सानातिना विकाससम्बन्धी विषयसमेतमा भारतीय राजदूतावाससँग व्यक्तिगत र संस्थागत सहयोग माग्ने पनि प्रशस्तै देखिन्छन् । राजदूतावास र राजदूतको त्यसखालको सक्रियता सरकारमार्फत पारदर्शी र वैज्ञानिक हुनसकेमात्र काठमाडौंमा हुने भारतविरोधी नारा जुलुसमा कमी आउन सक्थ्यो । यो विषय सरकारले उठान गर्न जरुरी छ र दिल्लीले बुझ्न आवश्यक छ ।

नेपालले पनि भारतसँग परापूर्वकालदेखिको जन-जनबीचको अद्वितीय र ऐतिहासिक सम्बन्ध, खुला सिमाना, रोटीबेटीको साइनो, भारतसँगको व्यापार घाटा र यसलाई कसरी न्यून गर्ने आदिबारे गम्भीर भएर सोच्नुपर्छ । नेपाल एउटा सार्वभौम शक्ति सम्पन्न अखण्ड लोकतान्त्रिक गणराज्य हो भन्ने कुराको हेक्का दिल्लीको व्युरोक्रेसी र राजनीतिले व्यावहारिकरूपमा नै राख्नुपर्छ । वास्तवमा जननायक बीपी कोइरालाले सुन्दरीजल जेलमा लेख्नुभएको 'जेल जर्नल र आत्मवृत्तान्त' मा उल्लेख गर्नुभएको महत्त्वपूर्ण तथ्यप्रति अधिकांश नेपाली सहमत देखिन्छन् र भारतले पनि नेपाल स्थिर, विकसित, शान्त हुँदै समृद्धितर्फ जाँदा आफ्नो पनि हित छ भन्ने कुरा बिर्सनुहुँदैन ।

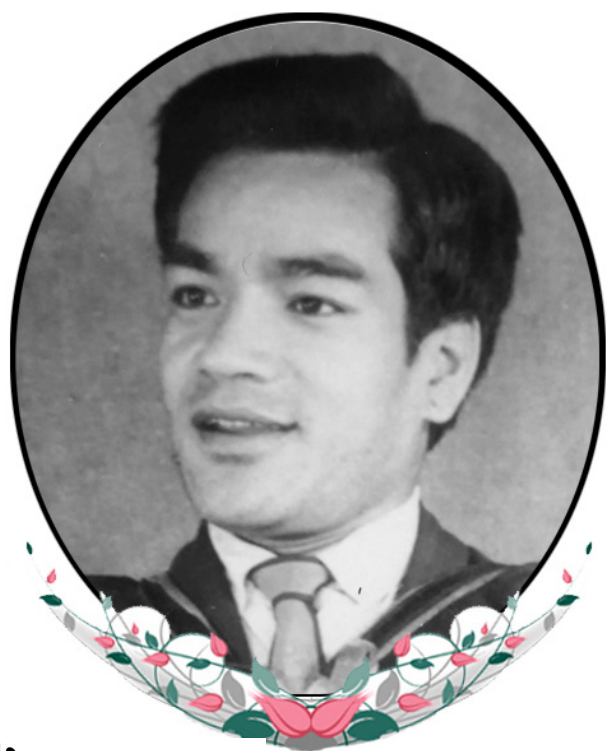
रह्यो चीनलगायत

अन्य देशसँगको सम्बन्ध बिस्तारको कुरा । यसबाट भारतको समेत हित हुन्छ भन्ने ठान्नुपर्छ । भारतीय थिंक ट्याङ्क, राजनीतिज्ञलगायत मिडिया र नागरिक समाजले पनि गहिरो गरी यसबारे सोच्नुपर्छ । काठमाडौं किन बढी भारत विरोधी भयो भन्ने विश्लेषण स्वयं भारतीय मित्रहरूले नै गर्नु उचित हुन्छ । सिद्धान्त, कानून, औपचारिक विषयमात्रले घनिष्टतालाई पुग्दैन । पारदर्शी र समान व्यवहारले मात्र एक अर्काको सम्मान हुन्छ भन्ने सोच्नु नेपाल-भारत दुवैको पक्षमा हुनेछ ।

नेपाली काँग्रेसका नेता मनमोहन भट्टराईले 'दिल्लीले नबुझ्दाको तनाव' शीर्षकको लेखमा उद्धृत गर्नुभएको छ- 'विश्वव्यापीरूपमा आफ्नो विदेश नीतिलाई सफल रूपमा चित्रण गर्ने भारतको वर्तमान सत्ता संस्थापनले नेपालमाथि गरेको व्यवहार कति हदसम्म स्वयं भारतलाई स्वीकार्य बनाउन सक्छ, त्यो सोचेको हुनुपर्ने थियो तर सोचेन । जतिसुकै ठूलो स्वरमा नेपालमा भएको आर्थिक नाकाबन्दी भारतीय सरकारले गरेको होइन भने पनि यो कुरा स्वीकार्न कुनै नेपाली र नेपालका अन्तर्राष्ट्रिय मित्र तयार छैनन् ।' यही सेरोफेरोमा नेपाल-भारत सम्बन्धलाई अझ प्रगाढ बनाउन प्रयत्न गरौं । यसैमा दुवै देशको हित समाहित छ । दिल्लीले यो कुरा बुझ्ने कति राम्रो हुन्थ्यो ।

अनिज्याबतः शंस्वारा

भावपूर्ण श्रद्धाञ्जली

स्व. दिव्यराज बुद्धाचार्य

जन्मः वि.सं. २००१ चैत्र ४ गते

स्वर्गारोहणः वि.सं. २०७३ चैत्र ७ गते

मेरो पति तथा हाम्रा बुबा भक्तपुर नगरपालिका-६ इनाचो निवासी

श्री दिव्यराज बुद्धाचार्यको ७२ वर्षको उमेरमा निधन भएकोले

यस दुःखद् घडीमा उहाँको आत्माको चिर शान्ति पाओस् साथै

स्वर्गवास होओस् भनी भगवानसँग प्रार्थना गर्दै श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछौं ।

साथसाथै यस दुःखद् घडीमा हामीप्रति सहानुभूति प्रकट गर्दै आत्मीयता प्रदान

गर्ने सम्पूर्ण आत्मीयजनप्रति हार्दिक धन्यवाद व्यक्त गर्दछौं ।

पत्नीः ज्ञानशोभा बुद्धाचार्य

छोराः लोकेन्द्र बुद्धाचार्य

बुहारीः गीता बुद्धाचार्य

ज्वाईहरुः

लेखरत्न शाक्य

ईश्वरमुनि बज्राचार्य

महेश बज्राचार्य

चन्दन ताम्राकार

छोरीहरुः

कलेशोभा शाक्य

सुभद्रा बज्राचार्य

विद्या बज्राचार्य

शोनी बुद्धाचार्य (ताम्राकार)

नातिहरुः

सरिक बुद्धाचार्य

लोकेश शाक्य

कुशल शाक्य

स्वर्णमुनि बज्राचार्य

कविन बज्राचार्य

करुण बज्राचार्य

नातिनीहरुः

शलिना बुद्धाचार्य

प्राज्ञी बुद्धाचार्य

गोर्कीको १४९ औं जन्म दिवस मनाइयो

काठमाडौं । प्रगतिशील रूसी साहित्यकार मेक्सिम गोर्कीको १४९ औं जन्म दिवसको अवसरमा सोमबार नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघ त्रिचन्द्र क्याम्पसको आयोजनामा साहित्य वाचन कार्यक्रम भयो ।

कार्यक्रममा नेपाल क्रान्तिकारी सांस्कृतिक संघका केन्द्रीय अध्यक्ष सुरेन्द्रराज गोसाइँले समाजवादी व्यवस्थाको स्थापना अवश्यम्भावी र पूँजीवाद पतनोमुख भएका कारण समाजवादको पक्षमा र पूँजीवादको विरोधमा लेख्नु नै प्रगतिशील साहित्यकारको दायित्व भएको बताउनुभयो ।

नेपालका प्रगतिशील साहित्यकार भनाउँदाहरूले स्तालिनको विरोध गर्नु गलत भएको चर्चा गर्दै भारतीय विस्तारवादले नाकाबन्दी थोपर्दा प्रगतिशील भनाउँदा साहित्यकारहरूले विस्तारवादको विरोध गर्न खुट्टा कमाएको बताउनुभयो ।

‘भारतीय विस्तारवादको विरोध नगर्ने साहित्यकार आजको सन्दर्भमा देशभक्त र प्रगतिशील हुनेछैन’, उहाँले भन्नुभयो ।

नेक्राविसंघका केन्द्रीय अध्यक्ष नीरज लवजूले मेक्सिम गोर्कीको उपन्यास ‘आमा’ आफैमा एउटा क्रान्तिको नाम भएको चर्चा

गर्दै जस्तै प्रतिकूल परिस्थितिबीच पनि समाजको अध्ययन र सेवा गर्ने गोर्कीको संघर्षले उहाँलाई महान बनाएको बताउनुभयो ।

रिे मा िन् ट क साहित्यकारहरूले साहित्यमा सर्वसाधारण जनताको कुरा ल्याएको तर गोर्कीले कामदार जनतालाई साहित्यमा नायक बनाएको हुनाले गोर्की प्रगतिशील साहित्यकार भएको उहाँको भनाइ थियो ।

नेक्रायुसंघका केन्द्रीय सचिव शंकर भण्डारीले समाजवादी यथार्थवाद साहित्यको विकासमा गोर्कीले नेतृत्वदायी योगदान गरेको चर्चा गर्नुभयो ।

कार्यक्रममा नेक्राविसंघका केन्द्रीय सदस्य सुरेश परियार र दीपेन्द्र शाहीले गोर्कीका विभिन्न कृतिहरूबारे परिचर्चा गर्नुभयो ।

गोष्ठीमा विवेक अधिकारी, सञ्जय प्रजापति, उत्तम सेजुवाल, रतन नेपाली, बिन्दू हमाल, आर्यन भण्डारी, रणबहादुर रानालगायतले आ-आफ्ना साहित्य वाचन गर्नुभयो ।

आयोजक समितिका अध्यक्ष हृदय दाहालको सभापतित्वमा भएको साहित्य गोष्ठीमा नेत्र थापामाझी, युवराज शाहीलगायतले बोल्नुभएको थियो ।

साहित्य स्तम्भ

नेपाली नै बन्नुछ

- कोमल कौशिक

सौम्य सुन्दर राष्ट्रको छवि थियो नेपाल हाम्रो घर ।
माया र ममता मुटु बीच छ है यो देशको आखिर ।।
भक्तिको वीरता पराक्रम अहो यै राष्ट्रको खातिर ।
प्राणै बाजी रहोस् भुकेन कहिल्यै नेपालीको यो शिर ।।

जुट्दथे पहिले सबै वीरहरू मातृभूमी खातिर ।
लड्दैछौं अहिले सबै जन यहाँ आगो लगाई घर ।।
मागेर पहिचान खोज्ने नीतिले लाघवी भए कि नर ।
भागेर वीर त भईन्न जन हो जागौं गरौं पौरख ।।

वाद आईरहे विवादहरूमा माटो पनि बिसिँए ।
फाटो ल्याईरहे नेपाली जनमा बाटो पनि बिसिँए ।।
जातिवाद नमान्ने मान्छेहरूमा जातीय संघ खोलिए ।
काँडाका बीच खुम्चिए फूलहरू घाउ भनै बल्भिए ।।

गण्डकीहरू बाँडफाँट गरिँदा राती बस्यो संसद ।
बाढीको छ व्यथा बिचल्ली जनको छैनन् कुनै सांसद ।।
नीतिको मूल खै रचिए त यहाँ जाने कसोरी कहाँ ।
नेतृत्व नीच स्वार्थमा रमिरह्यो राष्ट्र उठ्यो खै कहाँ ।।

भुले की ममता यो मातृभूमिको युवाहरू हिँड्दछन् ।
बिसैर भूमिका नेतृत्वहरूले कस्तो नयाँ रचिदछन् ।
आमाको ममता सरी अरु कुनै अमृत कहाँ मिल्दछ ।
राष्ट्रको शिर यो भुकाई जनमा शक्ति कहाँ खुल्दछ ।

माटो हो ममता मिलेर जनता केही नयाँ खोज्नु छ ।
सिंगो राष्ट्र बचाई राख्न पहिले नेपाली नै बन्नु छ ।।
आँधी, हुरी, सुनामी रोक्ने सबको नेपाल नै हो घर ।
राष्ट्र यो नरहे नेपालीहरू हो हुन्छौं सबै बेघर ।।

सभामा नेक्रायुसंघका संविधानको प्रस्तावना र केन्द्रीय उपाध्यक्ष राजवीर डंगोलले भावनाविपरीत भएको प्रकाश श्रेसहोल्ड नेपाली जनताले बनाएको पार्नुभयो ।

- अशोक पौडेल

संघीय मामिला तथा स्थानीय विकास मन्त्रालयले नयाँ संरचनाअनुसार कार्यान्वयनमा आएका ७ सय ४४ स्थानीय तहको शासन ऐनको मस्यौदा मन्त्रपरिषद् कार्यालयमा दर्ता गराएको छ ।

संविधान अनुसार स्थानीय तहको काम, कर्तव्य र अधिकारलाई विस्तृतिकरण गरिएको ऐनको मस्यौदा आइतबार नै प्रधानमन्त्री तथा मन्त्रिपरिषद्को कार्यालयमा दर्ता गराइएको छ ।

संविधानमा स्थानीय

तहको कार्यकारिणी अधिकार संविधान र संघीय कानूनको अधीनमा रही गाउँ कार्यपालिका वा नगर कार्यपालिकामा निहित रहने उल्लेख छ । संविधानको व्यवस्थालाई आधार बनाएर ऐनको मस्यौदा तयार गरिएको छ ।

स्थानीय तहकै संरचनाअनुसार आगामी वैशाख ३१ गते हुन लागेको निर्वाचनमा चुनिने जनप्रतिनिधिले सपथ लिने बेलामा नै स्थानीय शासन ऐन आवश्यक पर्नेछ ।

संविधानले स्थानीय तहलाई व्यवस्थापकीय रूपमा गाउँ सभा, नगरसभा गठन, स्थानीय कानून बनाउने अधिकार दिएको

छ । संविधानको अनुसूची-८ ले स्थानीय तहको अधिकार र अनुसूची-९ ले संघ, प्रदेश र स्थानीय तहको साझा अधिकार सूची तोकिएको छ ।

स्थानीय तहलाई नगर प्रहरी गठन, सहकारी दर्ता, एफ.एम सञ्चालन, स्थानीय कर उठाउने, सेवा शुल्क दस्तुर, पर्यटन शुल्क, विज्ञापन कर, व्यवसाय कर, भूमिकर, दण्ड जरिवाना, मनोरञ्जन कर संकलनको अधिकार दिएको छ ।

त्यसैगरी स्थानीय सेवाको व्यवस्थापन, स्थानीय तथ्याङ्क र अभिलेख संकलन, स्थानीय स्तरका विकास आयोजना

तथा परियोजनाहरूलगायत २२ वटा विषयमा अधिकार दिएको छ । यो मस्यौदा मन्त्रिपरिषद्ले पारित गरेपछि स्थानीय विकास मन्त्रालयले संसदमा दर्ता गराउने छ । संसदको बहुमतले पारित भएपछि ऐनका रूपमा कार्यान्वयनमा आउनेछ । यो ऐन निर्वाचन अघि नै आवश्यक पर्ने मन्त्रालयले जनाएको छ ।

यसअघि नयाँ स्थानीय तह कार्यान्वयन भएपछि मन्त्रिपरिषद्को आदेशमा सञ्चालनमा आएका गाउँपालिका र नगरपालिका यो ऐन बनेपछि सोहीअनुसार सञ्चालनमा आउनेछन् ।

श्रेसहोल्ड.....

विधेयकमा मिलेको उहाँको भनाइ थियो । ‘शासक दलहरूले आफूले पनि भ्रष्टाचार गरेको र साना दलहरूलाई पनि भ्रष्ट बनाउन सरकारमा सहभागी बनाउने गर्दछ । आज तिनै दलहरूका कारण राजनीतिक अस्थिरता आएको भन्दै श्रेसहोल्डको प्रावधान ल्याइएको हो’, सुवालले भन्नुभयो ।

‘सत्ताको लागि सांसद चोर्ने र पञ्चहरूलाई प्रधानमन्त्री बनाएर संयुक्त सरकार गठन गर्ने पार्टीहरू कसरी प्रजातन्त्रवादी र राजनीतिक स्थिरताका पक्षधर हुनसक्छन् ?’, उहाँले भन्नुभयो ।

नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य एवं सांसद अनुराधा थापामगरले संविधानमा राजनीतिक दलहरूमाथि यसप्रकारको रोक लगाउने कुनै प्रावधान नभएकाले श्रेसहोल्डको प्रस्ताव असंवैधानिक भएको बताउनुभयो ।

उहाँले अल्पसंख्यक जनताको अधिकार रक्षाको लागि समानुपातिक निर्वाचन प्रणाली लागू गरिएको तर आज श्रेसहोल्डको व्यवस्था लागू गरेर जनताको अधिकार खोस्ने काम गरेको बताउनुभयो ।

नेपाल क्रान्तिकारी सांस्कृतिक संघका केन्द्रीय अध्यक्ष सुरेन्द्रराज गोसाइँले प्रजातन्त्र अपहरण गर्ने शक्तिविरुद्ध जनताको आन्दोलन चालू रहने बताउनुभयो । उहाँले सिद्धान्तबिनाको राजनीति डकैती भएको विचार राख्नुभयो ।

नेमकिपा भक्तपुर जिल्ला समितिका अध्यक्ष रमेश थापा श्रेष्ठको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा नेक्राविसंघका केन्द्रीय अध्यक्ष नीरज लवजूले पनि बोल्नुभएको थियो ।

श्रेसहोल्डविरुद्ध रत्नपार्कमा विरोधसभा

काठमाडौं । देशको संघीय निर्वाचनमा प्रत्यक्ष प्रणालीतर्फ एक जना र समानुपातिक प्रणालीतर्फ तीन प्रतिशतको मत सीमासहितको राजनीतिक दलसम्बन्धी ऐनको विरोधमा नेपाल मजदुर किसान पार्टी काठमाडौं जिल्ला समितिको आयोजनामा सोमबार काठमाडौं रत्नपार्कमा विरोध सभा भयो ।

सभामा बोल्दै नेमकिपाका केन्द्रीय सदस्य सनकमान महर्जनले शासक दलका केही नेताहरूले साना दलहरूले सुविधाको लागि मतसीमाको विरोध गरेको भन्ने भूटा आक्षेपको खण्डन गर्दै नेमकिपाले कुनै सरकारी सुविधाको लोभमा नभई जनताको प्रजातान्त्रिक अधिकार रक्षाको लागि श्रेसहोल्डको विरोध गरेको प्रस्ट पार्नुभयो ।

उहाँले नेपाली जनताले प्रजातान्त्रिक अधिकारको लागि पञ्चायती बन्दोबस्त फालेको र आज श्रीपेच नभएका शासक दलहरूले निरंकुशता लाद्न मतसीमाको ऐन पारित गरेको बताउनुभयो ।

‘सत्ताको लागि सिद्धान्तमा सम्झौता गर्ने शासक दलहरूका कारण देशमा अस्थिरता आएको हो । आज आफू यो दोषबाट साबुल्य बन्न साना दलहरूमाथि अस्थिरता निम्त्याएको दोषारोपण गरिरहेका छन् ।’, महर्जनले भन्नुभयो ।

नेमकिपाका अर्का केन्द्रीय सदस्य तथा काठमाडौं जिल्ला अध्यक्ष नारायण महर्जनले शासक दलहरूले मतसीमाको बन्दोबस्त गरेर प्रजातन्त्रको हत्या गर्न खोजेको भन्दै नेमकिपाले

शासक दलहरूको प्रजातन्त्र म्हास्ते शासक दलहरूको दिवास्वप्न सफल हुन नदिने बताउनुभयो ।

‘श्रेसहोल्डको नाममा तीनदलीय तानाशाही लाद्न खोजिँदै छ । नेपालको इतिहासमा धेरै तानाशाहीहरूको अन्त्य भइसकेको छ । तानाशाही लाद्न खोज्ने तीन दलहरूलाई पनि जनताले एक दिन बिदा गर्नेछन्’, उहाँले भन्नुभयो ।

नेपाल क्रान्तिकारी सांस्कृतिक संघका केन्द्रीय अध्यक्ष सुरेन्द्रराज गोसाइँले नेपालको संसदमा नेमकिपाले साम्राज्यवाद र विस्तारवादविरुद्ध संघर्ष गरेकोले बदला लिन विस्तारवादको दबाबमा श्रेसहोल्डको बन्दोबस्त लागू गरेको बताउनुभयो ।

शान्तिबाटिकामा रहेको गणेशमान सिंहको शालिकलाई देखाउँदै उहाँले भन्नुभयो, ‘प्रजातन्त्रको लागि जीवन बिताएका नेताहरूले आज प्रजातन्त्र म्हास्ते काम भएकोमा शासक दलहरूलाई सराप्नेछन् ।’

नेपाल क्रान्तिकारी विद्यार्थी संघका केन्द्रीय अध्यक्ष नीरज लवजूले आफ्नो सत्ता जोगाउन मृत्युशैयामा सुतिसकेका पञ्चहरू र राजावादीहरूलाई

प्रोफेशनल सपोर्ट सर्भिस नेपाल द्वारा आयोजित

निःशुल्क

आँखा शिविर

तथा औषधी वितरण

मिति: चैत्र १९ गते २०७३ (शनिवार)

स्थान: किर्तिपुर, वडा नं. १, लायकु

समय: ९:३० देखि ५:०० बजे सम्म

दतगिर्ने समय: ९:३० देखि २:०० बजे सम्म

ROHTO
OSAKA, JAPAN

Supported by

NEW V.ROHTO® EYE DROPS

स्थानिय सहयोग

लायकु टोल सुधार समिति, किर्तिपुर

कीर्तिपुरमा ज्येष्ठ नागरिक पार्क निर्माण गरिने

कीर्तिपुर। कीर्तिपुर वडा नं. १० नयाँबजारस्थित खेलकुद मैदानको पूर्ण दक्षिणमा १० रोपनी जग्गामा ज्येष्ठ नागरिक पार्क निर्माण गरिने भएको छ।

बाघभैरव ज्येष्ठ नागरिक समाज कीर्तिपुरले चैत्र १२ गते शनिबार सो पार्क निर्माण गरी जग शिलान्यास गरेको छ।

त्रिविका प्रिन्सिपल कृष्णप्रसाद आचार्यको प्रमुख आतिथ्यमा पानसमा दीप प्रज्ज्वलन

गरी विधिवत जगमा पूजा गरी शिलान्यास गर्ने क्रममा वहाँले ज्येष्ठ नागरिकको सेवा गर्न त्रिवि पनि तयार रहेको जानकारी दिँदै ज्येष्ठ नागरिकको शारीरिक, मानसिक र बौद्धिक दृष्टिले उर्जा दिन पार्कको आवश्यकता महसुस भएकोले कीर्तिपुरवासीको आग्रहमा पार्क निर्माण हुन लागेको पनि वहाँले बताउनुभयो।

समाजका अध्यक्ष निलकण्ठ अमात्यले ज्येष्ठ

नागरिकको सेवाको लागि पार्क निर्माण गर्न लागेको बताउँदै यस क्षेत्रमा सुन्दर बगैँचा, आकर्षक प्रतिक्षालय, ध्यान केन्द्र, योग, विपश्यना, धार्मिक भजन किर्तन, भोजन गर्ने समेत व्यवस्था गर्न लागेको बताउनुभयो।

फोहोर फाल्न डम्पिङ्गको रूपमा प्रयोग गरेको क्षेत्रमा पार्क निर्माणले कीर्तिपुरको सौन्दर्यता बढ्ने निश्चित छ।

सिडिएसको सामाजिक लेखाजोखा सम्पन्न

पाँगा। सामुदायिक विकास समाज नेपाल (सिडिएस) को सामाजिक लेखाजोखा कार्यक्रम चैत्र १२ गते शनिबार जनसेवा माविमा सम्पन्न भयो।

कार्यक्रममा संयोजक सरिता महर्जनले वार्षिक प्रगति प्रतिवेदन पावर प्वाइन्टमा प्रस्तुत गर्नुभएको थियो। वित्त अधिकृत नेन्सी महर्जनले आर्थिक प्रतिवेदन, अडिटर आनन्द महर्जनले अडिटर प्रतिवेदन प्रस्तुत गर्नुभएको थियो।

संस्थाका उपाध्यक्ष बिना महर्जनको सभापतित्वमा भएको कार्यक्रममा विषयगत भनाई स्वतन्त्र र लक्षित वर्गबाट जनसेवा माविका प्राचार्य नन्दकुमारी महर्जनले सामाजिक लेखाजोखा सार्वजनिकले जनविश्वास बढ्ने

बताउनुभयो।

कार्यक्रममा लेखाजोखाका प्रतिवेदन माथि खुला छलफलमा रुपेन्द्र महर्जन, रिता महर्जन, हरिदेवी महर्जन, मैया महर्जन, अन्जु महर्जनलगायत सहभागीबाट जिज्ञासा राखिएको थियो।

प्रथम सामाजिक लेखाजोखा अनुसार मार्च २०१६ मा एचएनएनसँग

रु.६२,२५,०७४/- बजेट सम्भौता भएकोमा जम्मा रु.११७०१८७/- मात्र खर्च भएको त्यस्तै १६ सेप्टेम्बर २०१६ मा रु.६०९८०४८/- सम्भौता भएकोमा रु.२३६०६०६/- खर्च भएको जनाएको छ भने कर्मचारि प्रशासन रु.१५२४५५१/- मध्ये रु.१४४०५८३/- खर्च भएको विवरण पेश गरेको थियो।

प्रदूषणले छालामा पुऱ्याउने असर र जोगिने तरिका

वायु प्रदूषण ६ कुराले गराइरहेको हुन्छ। पहिलो अटो मोबाइलको धुवाँ हो। जसबाट कार्बन्डाइअक्साइड र कार्बनमोनोअक्साइड निस्कन्छ। दोस्रो हो, विभिन्न उद्योगबाट निस्कने रसायनिक प्रदूषण र बालीनालीमा छर्किने विषादीहरू। यी पनि वायुमण्डलमै मिसिन आइपुग्छन्। तेस्रो, धूमपानको धुवाँ हो। यो वातावरणमा घुमिरहेको हुन्छ। चौथो समस्या हो, सडक तथा घर भत्काउँदा निस्किएको धुलो।

वायु प्रदूषणको पाँचौँ चुनौती हो, काठ, फोहोर, कोइला आदि बाल्दा निस्कने धुवाँ। जसलाई 'ब्ल्याक कार्बन सुट' भनिन्छ। यस्तै अहिलेको मौसममा पालुवा पलाउने र फूलहरू फुल्ने गर्छन्। वायु प्रदूषणको छैटौँ कारण पालुवा पलाउँदा वा फूल खेल्दा त्यहाँबाट निस्कने एक प्रकारमा मसिना भुवाँहरू हुन्। हरिबतास यही मौसममा लाग्ने भएकाले ती मसिना कण उडेर हामीसम्म आइपुग्छन्।

काठमाडौँको कुरा गर्दा यी ६ थरिका प्रदूषण विद्यमान छन्। जसले स्वास्थ्यका अन्य अंगजस्तै छालामा पनि असर गर्छन्।

छालामा पुग्ने हानी

धुलोधुवाँको प्रदूषणले हाम्रो शरीरको बाहिरी अंग छालालाई सबैभन्दा बढी हानी गर्छ। माथि उल्लेखित सबै प्रदूषणले 'रियाक्टिभ अक्सिजन पिसिज' हानिकारक तत्व उत्पादन गर्छन्। यसले हाम्रो छालामा हुने डिएनए अर्थात् छालाका कोषहरू नाश गरिदिन्छ।

कोषहरूमा यसले असर पारेसँगै छालामा सुख्खापन बढ्ने, एलर्जी हुने, चिलाइरहने समस्या आउँछ। प्रदूषणले छालालाई एकदमै संवेदनशील बनाइदिने भएकाले खस्रो हुने, चायापोतो वा चायापोतो जस्तै देखिने रङ्गीबिरङ्गी दागहरू आउने लगायतका समस्या देखा पर्छन्।

धुवाँधुलोमा लामो समय रहनुपऱ्यो भने छालाका केही दीर्घ समस्या देखिन थाल्छन् त्यसमा चाउरी पर्ने, बुढ्यौलीका संकेत देखिने, डन्डिफोर आइरहने हुन्छ। छालालाई मात्रै होइन, कपाललाई पनि यसले असर गर्छ। कपाल सुख्खा हुने, झर्ने, टुक्रिने आदि

डा. सविना भट्टराई, डर्म्याटोलोजिस्ट

समस्या वायु प्रदूषणको उपज हुनसक्छ।

अहिले हामीकहाँ धेरैजसो बिरामी अनुहार चिलाउने र अनुहारमा टाटेपाटे दाग आउने समस्या लिएर आइरहेका छन्। यसैगरी पूरै शरीर चिलायो भनेर उपचार खोज्नेको संख्या पनि अधिल्ला वर्षभन्दा बढेको छ।

पहिले युवाहरूमा यस्ता छालाजन्य समस्या कम देखिन्थे। तर अहिले उनीहरूलाई पनि जिउ चिलाउने र अनुहारमा पोतो जस्ता कालो धब्बाहरू आउने गरेको प्रसस्त उदाहरण छन्। यो प्रदूषणकै कारण बढेको हो।

कसरी जोगिने ?

धुलोधुवाँबाट जोगिनका लागि सकेसम्म शरीरका सबै भाग छोपिने खालका लुगा लगाउनुपर्छ। यति गर्दा पनि अनुहार र हातका केही भाग खुलै रहन्छन्। त्यसका लागि अनुहारमा मास्क लगाउन सकिन्छ। बाहिर निस्कँदा सनग्लास लगाउने र सनब्लक क्रिम प्रयोग गर्ने। सनब्लकको निरन्तर प्रयोगले घामका विकिरणबाट जोगाउने मात्रै नभई धुवाँधुलोलाई सिधै छालासम्म पुग्नबाट पनि रोक्छ। यसले

छालाबाहिर एउटा तह बनाउँछ। धुलोधुवाँ त्यहीँ टाँसिएर बस्छ र छालामा हानी पुऱ्याउन सक्दैन।

बाहिरबाट घर पुगेपछि सकेसम्म सधैं 'क्लिनजर' लगाएर मुख धुने गर्नुपर्छ। मेकअप गरिएको छ भने तुरुन्तै मेकअप उतारेर सकेसम्म 'मोस्चराइजर'को प्रयोग गर्नु राम्रो। यस्तै पानी प्रसस्त पिउने बानी बसाल्नु जरुरी छ। छालाका लागि लाभदायक एन्टिअक्सिडेन्ट तत्व भएका गोलभेंडा, अंगुर र कागतीको सेवन बढाउनुपर्छ।

छालामा रहने कोषहरूलाई प्रदूषणको प्रभावबाट चाँडै पराजित हुन नदिन फलफूलको सेवन लाभदायक हुनेछ। फलफूलमा हुने तत्वले त्यसविरुद्ध लड्ने शक्ति आर्जन गर्न मद्दत गर्छ। फूलफूलमा पनि आँप, सुन्तला, मेवाजस्ता रङ्गीन फलफूल खानु फाइदाजनक मानिन्छ।

छालालाई सदा सुन्दर र मुलायम बनाइराख्न नुहाउँदा र अनुहार धुँदा एकदमै नरम खालको स्पाम्फु, साबुन र क्लिन्जरको प्रयोग गर्नुपर्छ।

- स्वास्थ्य खबरपत्रिका

सहिद दिवस चैत्र २० मा सहभागी होऔं।

ऐतिहासिक जनआन्दोलन २०८६ चैत्र २० गते शहादत हुनुभएका वीर सहिदहरूको स्मृतिमा हुने विविध कार्यक्रममा सहभागी हुन सहिद स्मृति व्यवस्थापन समिति कीर्तिपुर हार्दिक अनुरोध गर्दछ।

२०६३ चैत्र १९ गते

♦ सहिद स्मृति कप व्याडमिन्टन प्रतियोगिता (युवा खेलकुद समूह)
विहान ६:३० बजे, जनसेवा उच्च मावि, पाँगा

♦ सहिद स्मृति रक्तदान कार्यक्रम (लासः पुऱ्यः)
विहान ९ बजे, कुतुम्होल, कीर्तिपुर

२०६३ चैत्र २० गते

♦ सहिद प्रभातफेरी कार्यक्रम
विहान ६:३० बजे खासीबजार प्रतिमास्थल

♦ सहिद स्मृति सांस्कृतिक भद्राञ्जली कार्यक्रम (इसास)
साँझ ३ बजे, कृष्ण क्याटरिङ्ग, कीर्तिपुर

सहिद स्मृति व्यवस्थापन समिति
कीर्तिपुर

LABORATORY BOARDING HIGH SCHOOL

Kirtipur, Kathmandu

A Full fledged English Medium School, a Pioneer in the field of modern education announces **New Admission** from **Play Group to Grade VIII** on merit basis for the academic session 2074.

Note:

- Entrance Examination:
Chaitra 19th & 26th of Chaitra (Saturdays)
- New Admission forms are available on all working days from school reception in between 10:00 am to 4:00 pm

Please Contact: 4330790/4331790

Email: ourlabschool@yahoo.com

Mt. Marigold School
Announces

New Admission for the Academic Session 2074 B.S

Mt. Marigold School

Kirtipur-9, Townplanning
Ph.no. 4336544, 9803892419
E-mail: mtmarigolds@gmail.com